Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm nonvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

Arg. 2°. Illa 3 intentiones dicta distinguuntur specie quod intentio dicta communis erit ratio generica respectu earum, plus autem illa predicantur de pluribus numero ut hoc dicta communis est dicta et hoc dicta communis est dicta quod sunt 3 species.

Respondeo illas esse 3 species contentas sub uno genere. Ad probationem Respondeo illas predicationes non esse species de individuis sed analogi de analogatis quales sunt hoc hoc urina est fana et hoc urina est fana vel hoc accidens est ens et hoc accidens est ens.

DUBIUM NONUM

Utrum genus vel differentia superior claudatur contentaliter in differentia inferiori et quomodo genus differentias continet?

Sensus quaestionis est An aliquid v. g. sit de conceptu contentali rationalis vel an infensibile quod est differentia superior animalis sit de conceptu rationalis.

In hac re 3 sunt sententiae. 1a est Nominalium asserentium differentiam inferiorem contentaliter claudere superiorem hoc sequitur videlicet Soncinas 7 Metaph. q. 37

2a est Magistri Soto quod est unica de genere asserentis genus et differentiam superiorem predicari contentaliter de inferiori non immediate sed mediate mediata predicatio et immediata quod fuit dictum est sup. dub. de genere.

3 quae vera est et sequenda est asserit genus et differentias superiores nullo modo predicari contentaliter de inferioribus nec esse de conceptu illarum contentali, hoc sentit videlicet S. Th. eamque tenent communiter eius discipuli. Et cuius Exempli sit.

Christus 1a genus non est de contentia differentiae quia ipsum strahit et limitat.

V. G. animal non est de contentia rationalis. hanc Chrysostomum in sup. probavimus agentes de genere. plus a modo speciali ratione a posteriori deducta. sequerentur non nulla absurda ex sententia contrariorum. In primis non sequeretur genus non predicari univoce de speciebus et consequenter non esse genus, consequens est falsum quod et antecedens plus sequitur ideo non ens excludit a ratione generis nec predicatur univoce de suis inferioribus quia transcendit differentias inferiores et quia includit in conceptu contentali differentiarum quod si genus v. g. animal includit in conceptu

centrali dicitur erit transcendens et non univoce praedicabitur sed analogice
sicut ens et consequenter non erit genus quia de ratione generis est praedicari univoce.
Sequitur 2° quod ex genere et differentia non fieret compositio Metaphysica hanc sequitur
sup. tetigimus de genere ibi videri poterit.
Sequitur 3° quod differentia rationalis sic non erit pars Metaphysica hominis sed quod
plane synonymum cum illo quod patet quia in suo conceptu centrali totum
contineret quod homo unde statim fieret quod differentia erit species. Probatur 2° Genus est
quod completum Metaphysice ut dicimus quod non potest esse de conceptu centrali
differentiae quae est ens incompletum Metaphysice ideoque non ponitur in linea recta praedi-
camentali sed hic a tabere. Consequenter probatur ideo n. Petrus non est de conceptu
centrali materiae quia ipsi est ens physice completum, materia enim ens physice incompletum

Conclusio 2a Differentia superior non methodice contrahitur in differentia
inferiori v. g. sensibile in rationali.

Probatur 1° Si differentia superior erit de centra inferioris differentiae etiam genus erit de
centra illius sed hoc esse falsum probatum est quod et id ex quo sequitur probatur sequitur
Id quod claudit centraliter sensibile claudit non centraliter animal sicut id quod
claudit centraliter rationale claudit non centraliter hominem sed secundum contrarios
rationale claudit centraliter sensibile quod non claudit centraliter animal quod genus
erit de conceptu centrali differentiae inferioris quod falsum est.
Deinde quod non est centraliter homo non est centraliter rationale quod id quod non est centraliter
animal non est centraliter sensibile sed rationale non est centraliter animal hoc est
animal non est de conceptu centrali rationalis quod non est centraliter sensibile quod differentia
superior non claudit centraliter in differentia inferiori.
Probatur 2° Ab incommodo sequitur n. quod differentiae superiores non praedicarentur
univoce de specie b. rationali v. g. de homine et irrationali v. g. de leone
nec constituerent 3 praedicabile quia claudentur in conceptu centrali
differentiae quod Conclusio vera.
Probatur 3° Sequitur n. quod definitio hominis facta per genus remotum et differentias
intermedias v. g. homo est substantia sensibilis rationalis erit plane nugatoria
sed hoc est falsum, et contra Arlem tales definitiones approbantem quod et id est.
Probatur sequitur sensibile continetur in conceptu centrali rationalis actu quod continetur

continet in illo quando quod diceremus hoc est substantia sensibilis rationalis bis dicere-
remus sensibilis semel per proprium nomen secundo per terminum rationalis quod est nugari.

Ch. 3a. Nec species nec ultima eius differentia includuntur contrahuntur
in differentia numerica. Sed V. G. vel rationale non includuntur contrahuntur in
singularitate Petri.

Probatur 1o. quia si species et differentia includerentur in conceptu contrahi differentiae nume-
ricae tunc nec homo esset species nec rationale differentia quia cum transcenderent
differentias numericas non praedicarentur univoci.

Probatur 2o. Singularitas Petri limitat et detrahit hominem et rationale
quod non includit illa in conceptu contrahi probatur consequentia. nil detrahere dicitur id quod
in suo conceptu contrahi habet, quia imo determinatum est ex extra conceptum
determinantis et est extra et haec ratio probat utramque Chorum pre-
cedentem.

Probatur 3o. Alias differentia numerica esset perfectior et nobilior specie quia praeter
perfectionem speciei quam includeret adderet in proprium perfectionem numericam
sed quod sit differentia numerica dictum est supra.

Ch. 4. Genus non continet differentias dividentes actu per modum inclusionis
ita ut sint praedicata illius contrahi.

Probatur Ch. opposita non possunt in eodem subiecto actu reperiri sed differentiae dividentes
genus sunt opposita quod non possunt actu in illo reperiri. ma probatur quia opposita in
eodem subiecto se mutuo destruerent. ma probatur infra.

Probatur 2o. quod competit superioribus secundum contrariam competit in inferioribus contrahi
sub illis quod si differentiae dividentes genus actu sunt in genere per modum inclusionis
contrahi in erunt in specie contrahi sub illo et sic rationale esset in brutis, quia
brutum contrahitur et actu continet animal, animal enim continet contrahitur et
actu rationale.

Arg. 1o. Genus praedicatur per se de differentia V. G. animal praedicatur per se de rationali
quod praedicatur contrahitur de illo consequentia patet quia praedicatum per se est contrahi
antecedens probatur non praedicatur per accidens quod per se consequentia iterum patet quia non dicitur
alius modus praedicandi. Rx 1o. dico antecedens animal praedicatur per se de rationali
inquantum loquendo secundo, formaliter negatur antecedens. hoc est rationali quia sequitur

hui rationalitatem et huius rationalitatem fit quod se et contentat aliquid rationem h.
praedicat, non aliquid quod se de rationali, non v. praedicat, qua una quidem et sua
et aliquid non intuendo ni rationali et sui et sui se et aliquid quod accidens respondentis.
Ad 2.° et 3.° quod se et aliquid praedicat quod se de rationali tanquam praedicatum
illius contentati ergo. praedicat quod se tanquam faciens unum quod se cum illo
secundo. et sui praedicat ergo quod se de aliquo qua cum illo componit unum
specum quod contentum se et hoc syllogismus non est intelligi quod se vel qua praedicatum
et de contentis illis vel qua cum illo facit unum quod se haec in ex contentis
non intuendo.
Ad 1.° solu. Si aliquid praedicat quod accidens de rationali ergo praedicabit non quod accidens de
horno et hoc est falsum ergo et id est. ratio sequitur. quod dicit accidentalis de
praedicato dicit non accidentalis de subiecto non quod tali praedicatum intuendo
v. g. qua de animali dicit album accidentalis non accidentalis dicit de homo
qua non homo aliquid intuendo ergo si aliquid praedicat accidentalis de animali non
praedicabit accidentalis de homo qua rationale intuendo in homo.
Ad 1.° ergo dicendum ergo conceptus huius contentibilis in conceptum animalis
et rationalis huius a. non est seiunctus aut alterius dicuntur.
Ad 2.° quod praedicatum innititur aliquando illis 2V. Joan. unum rationem contentat
et habet aliam accidentalis sicut huius syllogismi. Capitulum dicit ens et qua
contentibilis et aliquid, in quantum huius contentat ens in quantum v. contentat aliquid
contentat ens accidentalis vide ad syllogismum dicit quod aliquid et sensibile si sicut
ratio respondet huius in quantum rationalis pulchre stando sub conceptu dicuntur
innituntur ipsi accidentalis et eadem non de illis praedicat et v. qua
illa praedicata innituntur non huius immediate non in quantum pulchre rationalis
ideo non dicit contentat de illis et sicut absolute ergo aliquid huius accidentalis
praedicari de homo qua in hoc casu praedicatum quod hoc syllogismi Tabula
facile innituntur dicit illi absolute et contentati, ideo aliquid et sensibile
dicimus et de contra huius haec sub alio ratione illi accidentalis
convenient. Vale quod ista quod dicit accidentalis de praedicato
distinguenda est. si illud quod dicit accidentalis de praedicato non innituntur
facile sub alio ratione contentati secundum est, secus si sub alio ratione
quod est. si non ratio entis non innituntur huius nisi in quantum alicui certi huius
est huius accidentalis entis, sed qua non ratio entis illi sub alio titulo

contrarium competit homini, ergo quod sit contrarium eius et idem dicimus in propositione.

Arg. 2: Bene sequitur in Darapti omnis homo est contrarium animal, omnis homo est contrarium rationalis ergo rationali contrarium est animal, hoc argumentum bonum est quia forma contrariorum de omni. Ad solutionem videndum est, variatur appellatio et forma illius termini contrarium, aliter non appellat in conclusione aliter in praemissis, in praemissis non terminus contrarium tenet se ex parte medii et appellat supra rationem formalem hominis. In conclusione vero tenet se ex parte praedicati et appellat supra formalem eius, quare ut conclusio esset legitima deberet sic inferri ergo id quod est rationali contrarium est animal vel sic ergo aliquid rationali est contrarium animal quia homo vel Petrus contrarium participant rationem animalis. Aliud est modus argumentandi in argumento talis valeret, probatur non [illegible] est contrarium homini. Ergo Petrus est contrarium homo, ergo Petrus est contrarium Petrus ergo Petrus est contrarium homo quae conclusio falsa est.

Per similem solutionem occurres in hoc argumento. Omnis homo est substantia omnis homo est risibilis ergo risibile est substantia. Nam non si risibili sumatur mediate [illegible] est conclusio, non vero si sumatur formaliter, hoc est in praemissis appellat supra rationem formalem risibilis.

Arg. 3um et 4. Animal actu continet duas oppositas ergo conclusio falsa probatur quia animal actu est commune inter rationali et irrationali cum homine et [illegible] animal actu est commune [illegible] valet si diceres in eodem [illegible] ergo actu continet duas oppositas [illegible] sed [illegible] animal numero eodem numero animal est rationali et irrationali sed [illegible] vel gradu.

3a solutio Porphyrii [illegible] est incommune [illegible] idem numero habeat opposita sed in eodem gradu ergo haec solutio non evacuat vim argumenti.

Ad quod est [illegible] cum opposita actu in aliquo [illegible] modum communitatis [illegible] modum [illegible] per modum communitatis [illegible] cum opposita in [illegible] aliquo [illegible] illi [illegible] accidentalia [illegible] vel [illegible] aliis [illegible] et [illegible] opposita [illegible] cum [illegible] quod est unum numero bene [illegible] in aliquo quod est unum [illegible] vel gradu et [illegible] modum communitatis actu [illegible] in [illegible] rationali et irrationali et [illegible] hoc non [illegible] dicimus in gradu cum actu duas oppositas [illegible] modum communitatis [illegible] animal actu est commune cum rationali et irrationali.

in alio

et modum a. intelligendi dicitur hic opposita actu quando opposita intelligunt in ratione illius et hoc modo impossibile est idem numero specie vel genere intelligere actu opposita et hoc modo intelligenda est Chr.

Quando v. dicitur genus contineri in potentia differentiae, dicitur quia differentiae ex eo nascuntur non ita quod in eo prius latitantes postea prodeant sed sic ut mehoate in ipsa forma generica indiscrete ad proprias actualitates distincte et perfecte sortiendas ex eo originem trahat propter quod genus dicitur principium suarum specierum et hoc modo potentia genus ad actum reducitur;

Ita hoc obiicitur. Differentiae sunt omnino opposita quae nec non possunt in potentia contineri in genere quia non videntur seminicem destruere. Respondet hic Caiet. cum Porph. nondum obiecit. quia opposita esse in potentia in eodem non est esse opposita in eodem sicut nec hominem esse calidum in potentia est hominem esse calidum. ad ans. a. Respondeo verum esse differentias esse oppositas non contrarias vero contrariae sicut calor et frigus sed improprie et imperfecte contrariae praesertim si differentiae sunt substantiales, si v. accidentales sc. earum rerum quae sunt vere contrariae ut albedinis et nigredinis non sunt contrariae ut quae hoc est constitutivae contrariorum.

Arg. ult. Si differentia inferior non includeret in se superiorem differentiam aut genus esset conceptus omnino simplex omnino compositus expers et consequenter actus purus imo esset genus supremum quia nil esset sup. illam ab quo haec omnia sunt absurda quod et id ex quo sequitur. Hoc argumentum potest dubii sequens.

DUBIUM DECIMUM.

An differentia sit simplex vel composita ex pluribus differentiis subalternis.

Hoc Dub. movet ob antiquorum philosophorum sententiam quae negant differentias ultimas specierum convertibiles cum ipsis et simplices sed omnes differentias esse intermedias vel subalternas specierum non posse definiri per propriam differentiam sed per collectionem omnium differentiarum superiorum et consequenter dixerunt isti philosophi differentias specificas non esse simplices sed compositas ex differentiis subalternis et haec sunt citatis B. Alb. 6 Met. Tex. 23 Porph. in quo ex eo colligitur